

ALGEBRA BOOLE'A

George Boole był angielskim matematykiem samoukiem, człowiekiem który miał duży wpływ na kształt dzisiejszej technologii cyfrowej. Opracował **Algebrę Boole'a** która co do zasady jest zbiorem założeń wykonywania operacji logicznych.

Operacje logiczne – wykorzystują tylko dwa stany: zero (stan napięcia bliski zero) i jeden (stan napięcia bliski napięciu zasilania). System wykorzystujący takie rozwiązanie nazywamy dwójkowym (binarnym).

Operacje logiczne:

NAZWA			OZNACZENIA	
Negacja	zaprzeczenie	NOT	$\sim$	$\neg$
Alternatywa	suma logiczna	OR	$\cup$	$\vee$
Koniunkcja	iloczyn logiczny	AND	$\cap$	$\wedge$
Alternatywa wykluczająca	suma modulo 2	XOR	$\oplus$	$\underline{\vee}$

PODSTAWOWE

a	b	c	NEGACJA $\neg c$	ALTERNATYWA $a \vee b$	KONIUNKCJA $a \wedge b$	ALTERNATYWA WYKLUCZAJĄCA $a \underline{\vee} b$
0	0	0	1	0	0	0
0	1	1	0	1	0	1
1	0			1	0	1
1	1			1	1	0

Operacja dwuargumentowa. Wynikiem jest jeden jeżeli choć jeden z argumentów ma wartość 1. Jeżeli oba mają 0, alternatywa również ma 0.

Operacja dwuargumentowa. Wynikiem jest 1 jeżeli oba argumenty mają wartość 1. W pozostałych przypadkach koniunkcja równa jest 0.

Operacja dwuargumentowa. Wynikiem jest 1, jeżeli argumenty są różne od siebie. W przypadku takich samych alternatywa wykluczająca równa jest 0.

Własności algebry Boole'a

$a \cup a = a$	$a \cap a = a$	$a \cup 0 = a$
$a \cap 1 = a$	$a \cup 1 = 1$	$a \cap 0 = 0$
$\sim 0 = 1$	$\sim 1 = 0$	$\sim(\sim a) = a$

Prawa algebry Boole'a

PRAWO	WARUNKI	
Łączność	$a \cup (b \cup c) = (a \cup b) \cup c$	$a \cap (b \cap c) = (a \cap b) \cap c$
Przemienność	$a \cup b = b \cup a$	$a \cap b = b \cap a$
Absorpcja	$a \cup (a \cap b) = a$	$a \cap (a \cup b) = a$
Rodzielność	$a \cup (b \cap c) = (a \cup b) \cap (a \cup c)$	$a \cap (b \cup c) = (a \cap b) \cup (a \cap c)$
Pochłonięcie	$a \cup \sim a = 1$	$a \cap \sim a = 0$

Różnica symetryczna	$a \oplus b = (a \cap (\sim b)) \cup (b \cap (\sim a))$

Prawo De Morgana

August De Morgan urodzony w Indiach, angielski matematyk. Jego prawa są przykładem praw logicznych – zawsze prawdziwych zdań w logice. Dodatkowo umożliwiają przekształcenie koniunkcji na alternatywę oraz alternatywy na koniunkcję.

PRAWO	WARUNKI
I prawo De Morgana	$\neg(p \wedge q) \iff (\neg p \vee \neg q),$
II prawo De Morgana	$\neg(p \vee q) \iff (\neg p \wedge \neg q).$

Koniunkcja zastąpiona alternatywą

$$p \wedge q = \neg(\neg(p \wedge q)) = \neg(\neg p \vee \neg q)$$

Alternatywa zastąpiona koniunkcją

$$p \vee q = \neg(\neg(p \vee q)) = \neg(\neg p \wedge \neg q)$$

Tablica prawdy

Inaczej matryca logiczna, jest to układ tabelaryczny zero-jedynkowych kombinacji wartości logicznych argumentów danej funkcji zdaniowej i dokładnie zależących od nich wartości logicznych tejże funkcji zdaniowej, w którym prawdzie (true) odpowiada 1, a fałszowi (false) przypisuje się 0.

Schemat tablicy prawdy

sensor inputs			Output
A	B	C	
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

Output = 0
(close valve)

Output = 1
(open valve)

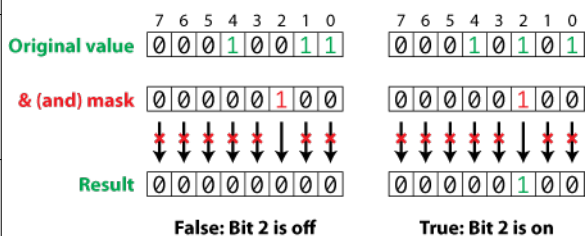
©allaboutcircuits.com

Dodatkowe operacje bitowe

Prócz działań na bitach które zostały opisane na pierwszej stronie (tj. negacja, alternatywa, koniunkcja oraz suma modulo 2) można przytoczyć operacje które wykorzystują tzw. maskę.

NAZWA	CEL
Zerowanie bitu	Operacja koniunkcji z maską, której wszystkie bity ustawione są na 1 z wyjątkiem bitu na pozycji pożądaney zmiany.
Ustawianie bitu	Operacja alternatywy z maską, której wszystkie bity ustawione są na 0 z wyjątkiem bitu na pozycji pożądaney zmiany.
Negacja bitu	Operacja alternatywy wykluczającej z maską, której wszystkie bity ustawione są na 0 z wyjątkiem bitu na pozycji pożądaney zmiany.
Sprawdzanie stanu bitu	Operacja koniunkcji z maską, której wszystkie bity ustawione są na 0 z wyjątkiem bitu na pozycji pożądaney zmiany. Jeżeli wynik jest różny od 0 oznacza to że miał stan 1 i na odwrót.

Przykład operacji sprawdzania stanu bitu.

©c-for-dummies.com

Bramki logiczne

Basic Logic Gates																			
Logic	Schematic	Boolean Expression	Truth Table	English Expression															
AND		$A \cdot B = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The only time the output is positive is when all the inputs are positive.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		
OR		$A + B = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The output will be positive when any one or all inputs are positive.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		
XOR		$A \oplus B = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The only time the output is positive is when the inputs are not the same.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		
NOT		$\bar{A} = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	Y	0		1		The output is the opposite of the input.									
A	Y																		
0																			
1																			
NAND		$\overline{A \cdot B} = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The output is positive provided all the inputs are not positive.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		
NOR		$\overline{A + B} = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The only time the output is positive is when all the inputs are negative.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		
XNOR		$\overline{A \oplus B} = Y$	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>Y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	A	B	Y	0	0		0	1		1	0		1	1		The only time the output is positive is when all the inputs are the same.
A	B	Y																	
0	0																		
0	1																		
1	0																		
1	1																		